Bisdom Groningen Leeuwarden SGGL
Diocesane Commissie voor kerkmuziek Sint-Gregorius in het bisdom Groningen-Leeuwarden

Punctum

NSGV organisatie voor rk kerkmuziek

Nieuwsbrief SGGL – Bisdom Groningen–Leeuwarden

Nr. 2 – augustus 2026 – 12e jaargang.

De SGGL wenst u een prachtig, muzikaal koorseizoen 2026-2027!

Afbeelding van Sint Franciscus (Heiligdommen Assisi), eigen foto

INHOUDSOPGAVE

De SGGL wenst u een prachtig, muzikaal koorseizoen 2026-2027!	*Blz. 1*
Woord van de redactie	*Blz. 2*
Waar bent u?	*Blz. 3*
Studie- en Contactmiddag voor amateurorganisten 26 september 2026	*Blz. 3*
Kerkmuziekdag op zaterdag 10 oktober 2026 in Sneek	*Blz. 4*
Lied met tekst van Andries Goovaart	*Blz. 5*
Zangdag voor jongeren, tieners en kinderen op zondag 27 september in klooster Denekamp	*Blz. 6*
Eucharistievieringen via de KRO-NCRV in 2026	*Blz. 6*
Het 'Eco te deum" van Sint Franciscus	*Blz. 7*
Column "Ik ga op reis en ik neem mee…"	*Blz. 9*
Heilige muziek in de liturgie	*Blz. 9*
Uit de "Oude Doos" (deel 16)	*Blz. 10*
Jubileum te vieren?	*Blz. 11*
Jubilarissen	*Blz. 11*
Onderscheidingen	*Blz. 11*
Ereteken NSGV, de sculptuur	*Blz. 11*
Onderscheiding voor leden van Kinderkoren	*Blz. 12*
Facebook	*Blz. 12*
Heeft uw parochie een muzikale activiteit? Meld het ons!	*Blz. 12*
Reserve-musici	*Blz. 13*
Gregoriusblad	*Blz. 13*
Aanbod nieuw combi abonnement 2026	*Blz. 14*
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	*Blz. 15*
Email-/adresbestand, update	*Blz. 15*
Colofon	*Blz. 16*

WOORD VAN DE REDACTIE

Een nieuw koorseizoen staat voor de deur voor u of is al begonnen. Heeft u er weer zin in? Ik in ieder geval wel. We gaan weer aan de slag met mooie liederen en vaste gezangen. En er staan weer een aantal bijzondere vieringen te wachten, o.a. 4 oktober 2026 in het teken van 800 jaar Sint Franciscus, maar ook een TV-mis op 8 november 2026. Voor alle vieringen die ik als organist mag begeleiden doe ik mijn uiterste best om mij goed voor te bereiden en ben dan vaak ook op internet op zoek naar mooie begeleidingen en voorspelen bij liederen. En dan denk je bij jezelf, wat is er eigenlijk veel muziek geschreven. Je kunt eigenlijk te kust en te keur bij verschillende componisten op het internet. Vaak tegen een zacht prijsje, maar soms ook gratis. Ga ook eens grasduinen op het internet. Er staat veel meer op dan je denkt.

Zoals u misschien wel weet, heb ik mijn hart verpand aan Lourdes. Afgelopen zomer mochten wij er op vakantie zijn. Onze oudste dochter deed haar engagement voor de Hospitalité (net als haar opa een 40 jaar geleden), de vrijwilligersorganisatie van de Heiligdommen. Hiervoor heeft ze in de afgelopen 4 jaar minimaal een week moeten stagelopen bij deze organisatie. Met haar engagement tijdens een franstalige eucharistieviering heeft ze beloofd, voor zover dat lukt, om ieder een aantal dagen te werken voor deze organisatie en Lourdes. Het was een mooi moment tijdens onze reis. Daarnaast hebben we op de terugreis Rocamadour bezocht. Een prachtig stadje met de zwarte Madonna. Echt de moeite waard om dit stadje te bezoeken. Wij hebben genoten van onze vakantie.

Ik wens u een mooi koorseizoen, met veel inspiratie!

Boudien Janssen, eindredacteur Punctum

WAAR BENT U?

Elke weekend is er activiteit in onze kerken. Misdienaars lopen rond met kaarsen, lectoren hebben goed geoefend hoe je Frygië en Pamfylië uitspreekt, de koster is druk in de weer om de correcte liturgische kleur aan de ambo te hangen en ook u, de organist (m/v) beklimt de orgeltrap voor weer een uur muziek. Daar heeft u voor geoefend. U heeft de correcte zettingen opgezocht en overleg gehad met voorganger en dirigent van het koor over de muziekkeus. Hulde voor uw inzet. In ons bisdom zullen toch zeker zo'n 30-40 organisten actief zijn. Misschien niet elke zondag, misschien ook vanuit andere kerkgenootschappen te gast bij ons, u bent niet alleen. En toch vragen wij ons af: Waar bent u? Wij organiseren elk jaar organistendagen, op een zaterdag. Juist voor u! En met veel pijn en moeite komen een vijftal organisten hier op af. Als we geluk hebben zitten we op acht. En om eerlijk te zijn, het zijn inmiddels vaak dezelfde gezichten. De voorstelronde kunnen we inmiddels al heel kort houden. Waar bent u? Denkt u wellicht dat deze organistendag niet voor u is? Fout! Juist komen! Onderlinge ontmoeting is belangrijk en vooral leuk! Elkaar horen spelen geeft nieuwe ideeën en inspiratie. Zeg nou zelf, al 35 jaar lang dezelfde zetting spelen, geeft dat nog voldoening? Docent Mark Heerink verstaat de kunst om elk op zijn of haar eigen niveau tips te geven. U kunt ook vragen aan hem stellen over wellicht lastige stukken, of handige aanwijzingen krijgen om de liturgie muzikaal aan te kleden. Doe er uw voordeel mee! Denk niet 'Dit is niet zinvol voor mij'. Speelt u af en toe in de RK eredienst maar bent u van huis uit protestant? Komen!! Van harte welkom!! Misschien als u afgestudeerd Kerkmusicus III bent, tja, dan weet u al erg veel. Maar ook dan bent u welkom hoor, kunnen we van u nog iets leren!

Bestuur SGGL

STUDIE- EN CONTACTMIDDAG VOOR AMATEURORGANISTEN 26 SEPTEMBER 2026

Op zaterdag 26 september 2026 organiseert de SGGL een studie- en contactmiddag voor amateurorganisten in de Sint Franciscuskerk te Wolvega. Mark Heerink is de docent voor deze middag.

Centraal staat op deze studiedag het spelen van (eenvoudige) Engelse orgelliteratuur op het prachtige Engelse Atterton-orgel en het maken van eenvoudige voorspelen bij samenzangliederen. Daarnaast is er voor de deelnemers ook ruimte om zelf onderwerpen aan te dragen en zelfgekozen orgelliteratuur voor te dragen.

De middagindeling is:
12.30-13.00 inloop met koffie of thee
13.00-14.00 uur demonstratie Atterton-orgel en Engelse orgelliteratuur
14.00-15.00 uur deelnemers gaan actief aan de slag
15.00-15.30 uur pauze
15.30-16.30 uur deelnemers gaan actief aan de slag

Voorafgaand aan de studiedagmiddag is er gelegenheid om samen met de docent het orgel te verkennen en registraties uit te zoeken. U bent van harte welkom om, al dan niet actief, aan deze studiedag deel te nemen!
NB: Geeft u zich snel op, dan kunt u ook eerder met docent Mark Heerink (m.heerink@planet.nl) overleggen over uw actieve aandeel aan deze studiedag. Van harte aanbevolen!

<u>Aanvullende informatie over deze dag</u>
Kosten: De dag is in principe gratis; een vrijwillige bijdrage wordt gevraagd om de onkosten te drukken.
Locatie: Sint Franciscuskerk, Lycklamaweg 8, 8471 JX Wolvega. De locatie is zowel met de auto als met het openbaar vervoer goed te bereiken. Achter de kerk is een ruime parkeerplaats voor uw auto.
Aanmelden: Wilt u meedoen aan deze dag, dan kunt u zich **<u>tot en met 19 september 2026</u>** opgeven bij Lisette Winter van het Bisdom Groningen-Leeuwarden: l.winter@bisdomgl.nl

Heeft u vragen over deze middag, dan kunt u deze mailen aan Anton Lukassen => aaluka@home.nl

KERKMUZIEKDAG OP ZATERDAG 10 OKTOBER 2026 IN SNEEK

Van harte welkom
Kerkmuziekdag met dichter en liturgist Andries Govaart

Onze jaarlijks kerkmuziekdag staat deze keer in het teken van de prachtige liederen van Andries Govaart. Andries Govaart is zelf aanwezig om over zijn teksten te vertellen. We zullen, zoals altijd, veel zingen. Er is bij Andries' teksten hele mooie één- en meerstemmige muziek geschreven, en we hopen dat de liederen die we deze dag met u gaan instuderen gebruikt zullen worden in de vieringen. Meer info over Andries zijn werk vindt u hier: https://anderszins.eu/.

Dit is het dagprogramma:

9:45	Ontvangst met koffie/thee
10:00	Welkom & opening
10:10	Samen zingen, één- en meerstemmig
10:30	Andries aan het woord: *afwisselend luisteren en zingen*
11:30	Meerstemmige muziek studeren in 2 groepen (dames/heren, SA/TB)
12:15	Lunch (soep wordt u aangeboden, brood moet u zelf meenemen)
13:00	Afwisselend luisteren en zingen
13:45	Samen meerstemmig zingen
14:15	Middaggebed
14:30	Huiswaarts

Locatie: St. Martinuskerk te Sneek, Singel 62.

Op de dag zelf krijgt u uiteraard een reader met alle muziek en gaan we heerlijk genieten van het samen zingen. In verband met de goede voorbereiding willen we vragen of u zich voor 1 oktober 2026 wilt aanmelden bij Lisette Winter: l.winter@bisdomgl.nl
Voor info en vragen kunt u contact opnemen met Ulbe Tjallingii: ulbe_ds@outlook.com

Op de volgende bladzijde alvast een voorproefje van een lied met een prachtige tekst van Andries Goovaart. Andries Goovaart heeft ons toestemming gegeven om dit lied te mogen plaatsen.

LIED MET TEKST VAN ANDRIES GOOVAART

231 Nog gaat Martinus hoog te paard

Martinus van Tours

2 En in die mantel daagt die nacht
hem Jezus, bedelaar om recht,
die oordeelt over goed en slecht
en hem als volgeling verwacht.

3 Hij leeft van Gods woord en de wind,
het volk vertrouwt hem en het kiest
juist hem tot bisschop die het liefst
een kluis zoekt en de stilte mint.

4 Hij vecht met duivels, drijft ze uit,
verlost en wekt de mensen op,
brengt vrede waar de rede stopt
en schenkt zijn goede gaven ruim.

5 Dank Maarten voor die overvloed,
en zingen kinderen aan de poort
een lied van licht zo vaak gehoord,
deel dan met hen uw geld en goed.

tekst Andries Govaart
melodie Kris Oelbrandt

ZANGDAG VOOR JONGEREN, TIENERS EN KINDEREN OP ZONDAG 27 SEPTEMBER 2026 IN KLOOSTER DENEKAMP

Zondag 27 september 2026 vindt de 5e zangdag voor jongeren, tieners en kinderen plaats. De zusters Franciscanessen in Denekamp openen wederom hun deuren van het klooster voor zingende jeugd. Onder auspiciën van de Kerkelijk Instelling Sint Caecilia Aartsbisdom, wordt een informatieve en leuke zangdag georganiseerd voor iedereen die van zingen houdt, specifiek voor jongeren, tieners en kinderen. Je bent ook meer dan welkom als je nog niet bij een koor zingt, maar wél van zingen houdt. Zingen is goed voor het brein, én bovendien is zingende jeugd slimmer!
De dag wordt geleid door onder meer de zusters van Denekamp en Simon de Jong (dirigent van het jongerenkoor JKA en het kinderkoor 'Sing to God', beide uit Ede. Andere kinderkoor dirigenten worden van harte uitgenodigd om zich, eventueel met kinderkoor, eveneens aan te melden als workshop leider.
In het klooster gaan we zingen, spelen, en een Indonesisch lied leren! Met aanwezige dirigenten en de zusters worden nieuwe mooie liturgische liederen geleerd. Samen (buiten) spelen en samen eten geven je de mogelijkheid om nieuwe mensen te ontmoeten en te spreken.
We openen met een eucharistieviering waarin Mgr. Woorts voorgaat. Daarna volgen workshops waarin aan de hand (nieuwe) liederen speels gewerkt wordt aan houding, ademhaling, stemgymnastiek en articulatie. Rond het middageten is er ruimte voor ontspanning en spel met aansluitend nog enkele workshops. De dag wordt afgesloten met een prachtige ontmoetingsbijeenkomst, geleid door de zusters, waarin geluisterd en gezongen wordt naar o.a. de ingestudeerde liederen, zodat eenieder geïnspireerd en met nieuwe liederen naar huis gaat.

In het kort!

Wanneer:	zondag 27 september 2026
Waar:	Zusters Franciscanessen van Denekamp, Gravenallee 30, 7591 PE Denekamp.
Dagplanning:	aanvang 9.30 uur Eucharistieviering, sluiting ca. 15.30 uur.
Kosten:	ter bestrijding van de onkosten wordt een bijdrage gevraagd.

Mee doen?

Cursuscoördinator Marcus de Haard: Tel. 06-49957318. E-mail: sintcaecilia@aartsbisdom.nl
Bureausecretaris Kerkelijke instelling "Sint Caecilia" aartsbisdom
Maliebaan 40, 3581 CR Utrecht
Tel. 06-49957318 (ma&do)
IBAN NL02 ABNA 0104840064 t.a.v. Sint Caecilia Aartsbisdom

EUCHARISTIEVIERINGEN VIA DE KRO-NCRV IN 2026

Vanuit ons bisdom wordt regelmatig op zondagochtend de Eucharistieviering uitgezonden via de KRO-NCRV.

Op de volgende data vanuit de Sint Martinuskerk te Sneek:
20 september (25e zondag door het jaar)

Op de volgende data vanuit de Sint Franciscusbasiliek te Bolsward:
8 november 2026 (32e zondag door het jaar)

HET 'ECO TE DEUM' VAN SINT FRANCISCUS

Op 13 augustus 2026 las ik in de krant dat Peter Vermaat zijn nieuwste poppenspel 'Nar van de Onnoembare' over San Francesco, dichter van de Zonnelied, in première laat gaan in het dorpshuis halfweg Skingen en Slappeterp. Dit jaar is het 800 jaar geleden dat 'de troubadour Gods' door Zuster Dood in de armen werd gesloten. Zuster Dood die nooit een sterfeling buiten sloot!
In 1225, Franciscus was al ziek en bijna blind, schreef hij zijn Zonnelied, een loflied op de Schepping, een soort van ECO Te Deum. Het lied is oorspronkelijk geschreven in het Italiaans, maar in de loop der jaren in vele talen vertaald. Het wordt beschouwd als een van de eerste literaire werken in het Italiaans. Franciscus van Assisi prijst God in het lied voor alles op aarde, zoals voor de zon, de lucht, alle dieren, bomen en planten.

Altissimu onnipotente bon signore, tue so le laude, la gloria e l'honore et onne benedictione. Ad te solo, altissimo, se konfano, et nullu homo ene dignu te mentovare.	Allerhoogste, almachtige, goede Heer, van U zijn de lof, de roem, de eer en alle zegen. U alleen, Allerhoogste, komen zij toe en geen mens is waardig uw naam te noemen.
Laudato sie, mi signore, cun tucte le tue creature, spetialmente messor lo frate sole, lo qual'è iorno, et allumini noi per loi. Et ellu è bellu e radiante cun grande splendore, de te, altissimo, porta significatione.	Wees geprezen, mijn Heer met al uw schepselen, vooral door mijnheer broeder zon, die de dag is en door wie Gij ons verlicht. En hij is mooi en straalt met grote pracht; van U, Allerhoogste, draagt hij het teken.
Laudato si, mi signore, per sora luna e le stelle, in celu l'ài formate clarite et pretiose et belle.	Wees geprezen, mijn Heer, door zuster maan en de sterren. Aan de hemel hebt Gij ze gevormd, helder en kostbaar en mooi.
Laudato si, mi signore, per frate vento, et per aere et nubilo et sereno et onne tempo, per lo quale a le tue creature dai sustentamento.	Wees geprezen, mijn Heer, door broeder wind en door de lucht, bewolkt of helder, en ieder jaargetijde, door wie Gij het leven van uw schepselen onderhoudt.
Laudato si, mi signore, per sor aqua, la quale è multo utile et humile et pretiosa et casta.	Wees geprezen, mijn Heer, door zuster water, die heel nuttig is en nederig, kostbaar en kuis.
Laudato si, mi signore, per frate focu, per lo quale enn'allumini la nocte, ed ello è bello et iocundo et robustoso et forte.	Wees geprezen, mijn Heer, door broeder vuur, door wie Gij voor ons de nacht verlicht; en hij is mooi en vrolijk, stoer en sterk.
Laudato si, mi signore, per sora nostra matre terra, la quale ne sustenta et governa, et produce diversi fructi con coloriti flori et herba.	Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster, moeder aarde, die ons voedt en leidt, en allerlei vruchten voortbrengt, bonte bloemen en planten.
Laudato si, mi signore, per quelli ke perdonano per lo tuo amore,et sostengo infirmitate et tribulatione.	Wees geprezen, mijn Heer, door wie omwille van uw liefde vergiffenis schenken, en ziekte en verdrukking dragen.
Beati quelli ke 'l sosterrano in pace, ka da te, altissimo, sirano incoronati.	Gelukkig wie dat dragen in vrede, want door U, Allerhoogste, worden zij gekroond.

Laudato si, mi signore, per sora nostra morte corporale, da la quale nullu homo vivente pò skappare.	Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster de lichamelijke dood, die geen levend mens kan ontvluchten.
Guai a quelli, ke morrano ne le peccata mortali: beati quelli ke trovarà ne le tue sanctissime voluntati, ka la morte secunda nol farrà male.	Wee hen die in doodzonde sterven; gelukkig wie zij in uw allerheiligste wil vindt, want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.
Laudate et benedicete mi signore, et rengratiate et serviateli cun grande humilitate.	Prijs en zegen mijn Heer, en dank en dien Hem in grote nederigheid.

Ieder jaar wordt in de Sint Martinuskerk in Sneek op de zondag in de buurt van 4 oktober door de zogenaamde 'straatzangers' het Zonnelied in een bewerking van Alaleone aangeheven. Toen de Nederlandse Franciscanen nog een talrijke provincie hadden met in 1960 zo'n 1400 medebroeders, werd bij elke begrafenis of gelegenheid deze versie voor 4-stemmig mannenkoor van het Zonnelied aangeheven. Daar waren meestal wel genoeg zangers voor aanwezig. In de loop der tijden zijn er verschillende composities verschenen van heel eenvoudig zoals de overbekende versie in coupletvorm van pater Elisius Bruning ofm, tot werken die iets meer vragen zoals de compositie op tekst van Huub Oosterhuis op muziek van Bernard Huijbers verschenen in 1970 Zonnelied voor koor SATB, volk en klavier, die indertijd, vers van de pers, in de Bolswardse Sint Franciscuskerk werd gezongen rond 4 oktober of bij franciscaanse gelegenheden. In de bundel IN DE NAAM VAN HEER, handboek van de Franciscaanse Lekenorde, Franciscaans gebedenboek, uitgave van de Franciscaanse lekenorde uit 1994 staan enkele bewerkingen zoals die op muziek van Adriaan Engels op tekst van Peter van Brachel zoals die ook onder nr. 400 in het Liedboek voor de Kerken, uitgave uit 1973, te vinden is. Een teken dat Franciscus toen aanspreekbaar was binnen de reformatorische traditie, want in de uitgave van 2013 is ze niet meer uitgenomen! Verder de bekende bewerking van pater Richard van Grinsven ofm cap. met het refrein: Geprezen O Heer en geloofd en gedankt om uw schepselen die U dienen; Laudate et benedicete mi Signore, laudate!

In Assisi, in de Basiliek van San Francesco, in de basiliek van Santa Maria dell Angeli te Portiuncula en in de Antoniusbasiliek te Padua worden op het Sint Franciscusfeest vaak composities uitgevoerd van plaatselijke grootheden zoals van Padre Domenico Maria Stella ofm. Conv. uit 1925, van Miro Gratiani uit 1969 of padre Giuseppe Magrino ofm conv. uit 2017. Van deze laatste franciscaanse componist kunt u een versie van het zonnelied beluisteren via You Tube, uitgevoerd door de Schola Cantorum ol.v. Anton Maria Abatini.
In dit Franciscaanse jubeljaar in het verschiet is het niet gek om het Zonnelied eens ter hand te nemen. Met alles wat er nu gaande is rond de klimaatsverandering en hoe we omgaan met Moeder Aarde en vooral door wat paus Franciscus schrijft in zijn Encycliek Laudato Si van 24 mei 2015 is het haast een must wilde ik maar zeggen. Wanneer u zich op het Internet begeeft door simpelweg Zonnelied in te tikken, of Cantico delle Creature, gaat er een pracht van een wereld open; de wereld van het ECO TE DEUM VAN Sint Franciscus. Door dit gezang krijg je er heel wat broeders en zusters bij in verbondenheid met geheel de schepping!

Peter van der Weide, voorzitter SGGL

Nb. De foto hierboven is van een glas in loodraam in de Sint Franciscuskerk in Groningen over het Zonnelied.

COLUMN "IK GA OP REIS EN IK NEEM MEE…"

Warm, Warm, Warm, wat was het warm afgelopen zomervakantie!
Mijn vrouw en ik stonden op een camping binnen de gemeente Remersdaal, vlak over de zuidelijkste grens van Nederland onder Maastricht. Naar bleek een rustige camping die blijkbaar door veel gasten voor een paar dagen werd gebruikt. Op doorreis naar… of terug van… een verder gelegen vakantiebestemming of naar huis
Nu is een camping nogal eens een plaats van vogels van velerlei pluimage die op basis van meer dan 100% toevalligheid tegenover of naast elkaar op een grasveld staan. Nu staan mijn vrouw en ik al vrijwel ons hele zomervakantieleven op een camping, voornamelijk genietend van onze tent en de omgeving. Remersdaal ligt in het golvende landschap van Zuid-Limburg en Noord België (bij doorrijden hadden we in de Ardennen gestaan). Dat leverde meerdere prachtige beelden op van het heuvellandschap, van natuur en dorpjes. Nog niet in een eerdere vakantie viel mijn blik dit jaar op enkele gasten met bijzondere vakantiespullen.
Zo was daar een tweetal grote caravans met daarin, naast de campinggasten, ook hun huisdieren, elk twee honden (geen last van gehad, hoor) waar voor zij elk de nodige afrastering hadden meegenomen van toch zo'n 10 x 10 meter. Of een overbuur-campinggast die voor hem en zijn partner de golfclubs boven op de auto in de dakbak hadden weten te krijgen inclusief (elektrische?) caddies. Deze campinggasten bleken ook hun eigen zonnepaneeltjes meegenomen te hebben. Even verder op dat veld stond een mooi tentje van hetzelfde merk als de onze met daarnaast een hangmat met een eigen meegebracht frame, dus niet eentje die je tussen twee bomen kunt hangen. Die waren overigens ook niet in de buurt, misschien wisten ze dat al. Diezelfde tent vormde een schril contrast met de vele komende en gaande campers. Want, ja, je hebt tenslotte een camper om mee te rijden van plaats naar plaats. Enkele gasten in deze categorie hadden blijkbaar een uitgebreidere behoefte. Waar de een zijn sportwagen met open dak op een aanhanger achter zijn camper meetrok, nam de ander zijn motor met zijspan mee. Kamperen krijgt zo toch wel een heel andere invulling. Maar misschien toch niet zo vreemd: genieten heeft vele verschillende vormen voor evenzovele verschillende mensen. Heb ik dan ook zoiets mee? Mijn tent en alle toebehoren gaan bij mij in de auto en bescheiden bagagewagen. Op de bagagewagen gaan de fietsen van mijn vrouw en mij mee en voor mij specifiek gaat mijn sportfiets mee, wat bescheidener dan een sportwagen en motor met zijspan maar allebei met het doel de factor 'genieten van de vakantie' wat op te schroeven.
Ik hoop dat u, ondanks de warmte en de droogte, een mooie zomer heeft gehad, voldoende verkoeling heeft weten te vinden, mogelijk zelfs uw zwempak/zwembroek heeft gebruikt en heeft kunnen genieten van uw eigen, al dan niet bijzondere, belevenissen.

De zomervakantie zit er weer op, in de herfstvakantie hebben mijn vrouw en ik nog een mooie reis naar Lourdes. En verder weer genieten van samen zingen! Alle goeds!
Jos Manshande
17-8-2026

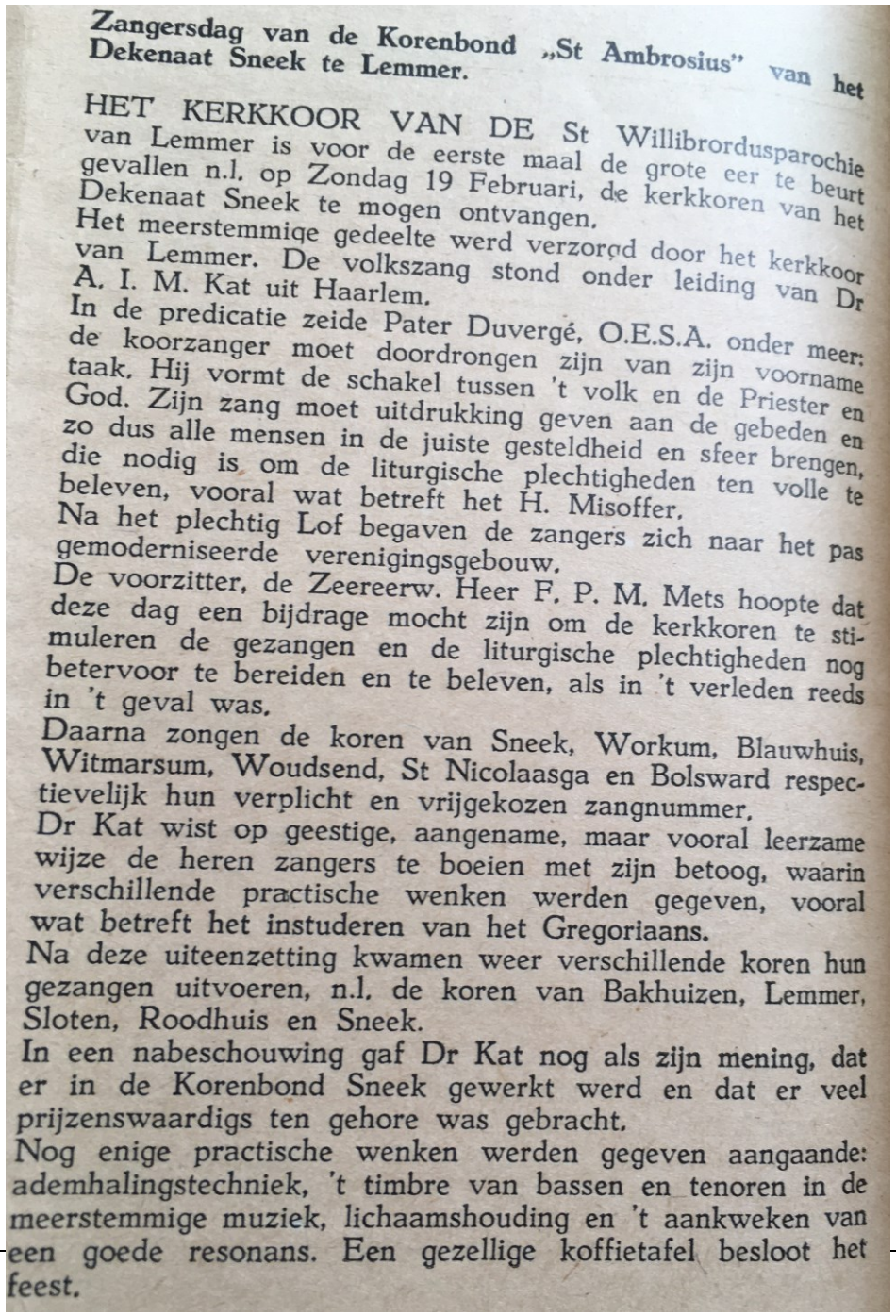
HEILIGE MUZIEK IN DE LITURGIE

Paus Leo XIV sprak op 19 augustus 2026 tijdens de wekelijke audiëntie over heilige muziek in de liturgie: "Heilige muziek is om God te verheerlijken en de gelovigen te heiligen."
Tijdens zijn woensdagse algemene audiëntie reflecteert Paus Leo XIV over heilige muziek in de liturgie, waarbij hij het prijst dat het een stem geeft aan gebed en de gelovigen uiten, altijd met het hoofddoel om God te verheerlijken en de gelovigen te helpen groeien in heiligheid.
De Paus merkte op dat het zingen en spelen van heilige muziek in de liturgie "betekent om te bidden, om je hart te laten aansluiten op dat van onze zusters en broeders en op God, door actieve deelname aan het mysterie dat wordt gevierd."
Herinnerend dat muziek de effectieve dimensie van gebed uitdrukt, citeerde Paus Leo toen Sint-Augustus zei: "Cantare amantis est", vertaald als "zingen behoort toe aan degenen die van liefde zijn." Dit, zei de Paus, "is zeer belangrijk omdat het ons helpt om onze harten te openen voor Gods handelen in genade en om onszelf te laten vormgeven door het geloof."

Bovendien herinnerde de Heilige Vader dat het zingen van muziek eenheid geeft. "Het draagt bij tot de eenheid van harten," zei hij, "en door verschillen tussen mensen en het brengen van iedereen samen in lof van God door de symfonie van stemmen. Zo wordt het een epifanie van de Kerk, een tastbare manifestatie van de communie die haar eigen aard heeft."
"Laat ieder van jullie een koor worden," zei hij, "zodat, harmonisch in overeenstemming en de pitch van God in eenheid, jullie met één stem kunnen zingen naar de Vader, zodat Hij jullie kan horen en, uit de goede daden die jullie plegen, erkennen dat jullie leden van Zijn Zoon zijn."

UIT DE "OUDE DOOS" (DEEL 16)

Van het RK Archief- en Documentatiecentrum in Bolsward mocht de SGGL oude jaargangen (1949/1950-1964) van het blad Zingende Kerk (Maandblad voor Kerkzangers) in ontvangst nemen. Daar zijn we hen zeer erkentelijk voor. De jaargangen hebben in ons archief een mooi plaatsje gekregen.

Zangersdag van de Korenbond „St Ambrosius" van het Dekenaat Sneek te Lemmer.

HET KERKKOOR VAN DE St Willibrordusparochie van Lemmer is voor de eerste maal de grote eer te beurt gevallen n.l. op Zondag 19 Februari, de kerkkoren van het Dekenaat Sneek te mogen ontvangen.
Het meerstemmige gedeelte werd verzorgd door het kerkkoor van Lemmer. De volkszang stond onder leiding van Dr A. I. M. Kat uit Haarlem.
In de predicatie zeide Pater Duvergé, O.E.S.A. onder meer: de koorzanger moet doordrongen zijn van zijn voorname taak. Hij vormt de schakel tussen 't volk en de Priester en God. Zijn zang moet uitdrukking geven aan de gebeden en zo dus alle mensen in de juiste gesteldheid en sfeer brengen, die nodig is om de liturgische plechtigheden ten volle te beleven, vooral wat betreft het H. Misoffer.
Na het plechtig Lof begaven de zangers zich naar het pas gemoderniseerde verenigingsgebouw.
De voorzitter, de Zeereerw. Heer F. P. M. Mets hoopte dat deze dag een bijdrage mocht zijn om de kerkkoren te stimuleren de gezangen en de liturgische plechtigheden nog betervoor te bereiden en te beleven, als in 't verleden reeds in 't geval was.
Daarna zongen de koren van Sneek, Workum, Blauwhuis, Witmarsum, Woudsend, St Nicolaasga en Bolsward respectievelijk hun verplicht en vrijgekozen zangnummer.
Dr Kat wist op geestige, aangename, maar vooral leerzame wijze de heren zangers te boeien met zijn betoog, waarin verschillende practische wenken werden gegeven, vooral wat betreft het instuderen van het Gregoriaans.
Na deze uiteenzetting kwamen weer verschillende koren hun gezangen uitvoeren, n.l. de koren van Bakhuizen, Lemmer, Sloten, Roodhuis en Sneek.
In een nabeschouwing gaf Dr Kat nog als zijn mening, dat er in de Korenbond Sneek gewerkt werd en dat er veel prijzenswaardigs ten gehore was gebracht.
Nog enige practische wenken werden gegeven aangaande: ademhalingstechniek, 't timbre van bassen en tenoren in de meerstemmige muziek, lichaamshouding en 't aankweken van een goede resonans. Een gezellige koffietafel besloot het feest.

JUBILEUM TE VIEREN ?

Heeft u een jubileum te vieren? En heeft u een artikel daarover geschreven voor uw parochieblad? Mail het ook aan onze redactie, zodat een ieder in het bisdom ook uw jubileum kan meebeleven en vieren. Dank alvast. En viert uw koor binnenkort een jubileum, alvast van harte gefeliciteerd.

JUBILARISSEN

Deze keer zijn er 3 jubilarissen. Van harte gefeliciteerd met uw mooie koorjubileum.

Parochie HH. Petrus en Paulus
Geloofsgemeenschap H. Franciscus te Wolvega
St. Franciscuskoor
50 jaar de heer E.J.M. Gevers
60 jaar mevrouw A.J. van de Most-Scheltinga

Parochie H. Clara van Assisi
Geloofsgemeenschap De Goddelijke Verlosser te Drachten
R.K. Kerkkoor Cantemus Redemptori
50 jaar mevrouw C.C. van der Mast-van Lingen.

ONDERSCHEIDINGEN

Parochiebesturen en koorbesturen kunnen personen die zich verdienstelijk maken voor de muziek in de liturgie bij gelegenheid van een jubileum voordragen voor toekenning van een door de NSGV ingestelde kerkelijke onderscheiding (ereteken). De onderscheidingen graag tenminste TWEE MAANDEN VOOR de uitreiking aanvragen. Ons aanvraagformulier kunt u hier vinden: https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen Wilt u er rekening mee houden dat het formulier door de (vice)voorzitter of secretaris van het parochiebestuur of locatiebestuur en voorzitter of secretaris van het koorbestuur moet worden ondertekend? Dank voor uw medewerking.

ERETEKEN NSGV, DE SCULPTUUR

De sculptuur is van transparant plexiglas, 20 cm. hoog, 2 cm. dik en met de afbeelding van een oor waarachter geluidsgolven zichtbaar zijn; oor en geluidsgolven zijn uitgefreesd.
De afbeelding in de sculptuur verwijst naar het oor van paus Gregorius de Grote, die, zoals de legende ons heeft overgeleverd, door een duif de gregoriaanse melodieën in zijn oor kreeg ingefluisterd. Ontwerpster Marijke Kamsma is ook verantwoordelijk voor de huisstijl van de NSGV, waarin naast het oor en de geluidsgolven ook de duif prominent is afgebeeld.

De sculptuur kan worden uitgereikt bij gelegenheid van jubilea van koren, dirigenten, organisten of koorleden met grote verdiensten. Op de sculptuur kan een tekst worden gegraveerd.

Jubilea en bijbehorende onderscheidingen zijn doorgaans verbonden aan een (bereikt) aantal jaren, maar - reactie van een ontvanger - "dit is gewoon een mooi cadeau en een blijvende herinnering" dat ook los van jubilea kan

worden uitgereikt als blijk van waardering, als dank, maar ook bijvoorbeeld bij het afscheid van een koorlid. Een sculptuur kost € 65,00 (exclusief graveren). Het graveren kost € 11,50. Aanvragen kan via het aanvraagformulier op https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen.

ONDERSCHEIDING VOOR LEDEN VAN KINDERKOREN

Zijn er kinderen die vijf jaar (of langer) lid zijn van het kinderkoor? Of afscheid nemen na vijf jaar van het koor? Dan heeft de SGGL daar een mooie onderscheiding voor.

Aan het kind kan een gouden speld (verguld zilver) worden uitgereikt als blijk van waardering voor zoveel inzet en enthousiasme én voor hen die blijven als stimulans om door te gaan. Kinderen vinden het geweldig om met een dergelijke onderscheiding in het zonnetje te worden gezet!
https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen

FACEBOOK

Wij hebben een eigen facebookpagina voor de SGGL. Op https://www.facebook.com/groups/419239694938783/ vindt u al onze berichten, nieuws, interessante links en vooral… elkaar! Neem eens een kijkje en word lid! Het kost niets!

HEEFT UW PAROCHIE EEN MUZIKALE ACTIVITEIT? MELD HET ONS!

Het komt voor dat plaatselijke initiatieven als studiedagen, workshops, cursussen e.d. worden georganiseerd. De SGGL in ons bisdom kan dit alleen maar stimuleren en aanbevelen, ook verder dan de parochiegrenzen reiken. Daarom roepen wij parochies (parochie- en koorbesturen) op om dergelijke activiteiten bij ons te melden. Via de SGGL-kanalen, maar ook onze website en facebook, kunnen wij in wijdere kring bekendheid daaraan geven en eventueel bijdragen in de organisatie.

Voor meer informatie: het secretariaat van de SGGL, telefoon 050-406 58 88, e-mail l.winter@bisdomgl.nl

MUZIEKBIBLIOTHEEK

De muziekbibliotheek van de SGGL is klaar en open voor bezoekers. Enkele jaren geleden heeft de SGGL van de landelijke NSGV veel muziek en naslagwerken kunnen overnemen en dit is aangevuld met diverse muziekstukken vanuit enkele parochies en particuliere collecties. In de torenkamer van het bisdomhuis staat nu een diverse voorraad muziekstukken ter inzage. Missen, liederen, motetten, achtergrondliteratuur, van Andriessen tot Zipoli…. Bij deze muziekbibliotheek staat een computer, waar u in een exceldocument kunt zoeken op titel en componist (dan kunt u ook vinden in welke kast of lade de muziek te vinden is). U kunt deze bibliotheek raadplegen; helaas kunnen we geen muziekstukken uitlenen. Om de muziek te bekijken kunt een afspraak maken tijdens kantoordagen maandag tot en met vrijdag (alleen niet op de vrijdagmiddag) tussen 9.00 en 16.00 uur. Wel even bellen naar 050-4065888 of een e-mail sturen naar l.winter@bisdomgl.nl, De lijst met alle muziekstukken kunt u ook vinden (in een PDF) op de website van de NSGV, via deze link => https://www.nsgv.nl/index.php/infocentrum-groningen. Dan kunt u thuis alvast bekijken wat we allemaal in het archief hebben staan.
Stopt uw koor of heeft u muziek wat u niet meer gebruikt, denk dan aan onze muziekbibliotheek. Mogelijk kunnen we het gebruiken voor onze bibliotheek. Hiervoor kunt u contact opnemen met Boudien Janssen (pbjanssen@hetnet.nl).

RESERVE-KERKMUSICI

Op de hier genoemde kerkmusici kunt u in noodgevallen of bij gelegenheid rechtstreeks een beroep doen voor repetities, vieringen en uitvaarten. Aanvullingen voor deze lijst zijn welkom.

Loek van der Heide, Harlingen => cantor	06-43023468/loekgeart@gmail.com
Wil Jongma, Wolvega => dirigent, cantor	0561-612662/ wjongma@kpnplanet.nl
Trevor Mooijman, Veendam => dirigent, organist	06-40708655/ mooijman.trevor@gmail.com
Dhr. G. Straatman, Groningen => dirigent	050-3114009/c.a.v.straatman@gmail.com
Dirk de Vries, Sint Annaparochie => dirigent, organist, cantor (beschikbaar op woensdagavond)	0518-401686/ muziekschool durkdevries@gmail.com
Ulbe Tjallingii, Beetgumermolen => dirigent, organist, cantor	06-14859557/ ulbe_ds@outlook.com
Wim van de Laar, Hoogezand Sappemeer => cantor, organist en dirigent	0645392622 / 0598 320048 wmvdlaar59@gmail.com

GREGORIUSBLAD

Het *Gregoriusblad* biedt als tijdschrift voor liturgische muziek nieuws, achtergrondinformatie, opinies, muziekbesprekingen, interviews, historische artikelen, tijdschriftenoverzichten. Het geeft aandacht aan hedendaagse liturgische gezangen, kerkmuziek uit het verleden, muziek uit de verschillende kerkelijke tradities, liturgisch-muzikaal beleid, orgelmuziek, muziek voor jongeren en kinderen, gregoriaans. Tweemaal per jaar ontvangen de abonnees een muziekbijlage (van 32 bladzijden) met daarin bladmuziek van nieuwe liturgische composities!

Het *Gregoriusblad* richt zich op kerkmusici, pastores, liturgisten en allen die op de hoogte willen blijven van recente ontwikkelingen in de liturgische muziek. Het *Gregoriusblad* is een uitgave van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV).

Voor informatie, abonnementen én losse nummers van het Gregoriusblad en Muziekbijlagen:
NSGV abonnementen, Koningin Emmaplein 3, 3016 AA Rotterdam
Telefoon: 010-2815171 en E-mail: gregoriusblad@gmail.com
Van harte aanbevolen voor iedereen die betrokken is bij en op de hoogte wil blijven van alle recente ontwikkelingen in de liturgische muziek.

AANBOD COMBI ABONNEMENT 2026

- Gregoriusblad – DoNeK – Webwinkel -

Met ingang van de 150e jaargang van het *Gregoriusblad* is de redactie met een zeer mooie uitbreiding van het abonnement gekomen: voor een gering bedrag van € 15,- extra per jaar krijgt u de beschikking over het DoNeK database computerprogramma én de mogelijkheid om kosteloos bladmuziek te downloaden die door de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging is uitgegeven.

Jaarabonnement *Gregoriusblad* in combinatie met DoNeK kost € 82,50 inclusief gratis download bladmuziek.
Een apart abonnement DoNeK kost € 30,-.
Een apart abonnement voor het Gregoriusblad kost € 67,50.

DoNeK

DoNeK is een database computerprogramma dat volledig nieuw is ontworpen, gebruiksvriendelijker gemaakt en toekomstbestendig. Een gigantisch kostbaar project van ruim 10 jaar dat onlangs is afgerond met subsidie van diverse fondsen. DoNeK staat voor *D*ocumentatie *Ne*derlandstalige *K*erkmuziek, een database van ruim 25.000 records van Nederlandstalige liturgische muziek die is samengesteld door een werkgroep van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV).

In de database kunt u zoeken naar Nederlandstalige kerkmuziek voor koor en/of volkszang en orgelbegeleidingen bij Nederlandstalige gezangen. Er zijn liederen, psalmen, acclamaties, (mis)ordinaria en andere gezangen opgenomen te gebruiken in diversen vormen van liturgievieren zoals gebruikelijk in de verschillende denominaties in Nederland, in alle mogelijke bezettingen, vocaal/vocaal-instrumentaal van eenstemmig tot veelstemmig voor alle denkbare koorsoorten. Er kan ook gezocht worden zowel op de zon- en feestdagen van het liturgisch jaar, themata, speciale soorten vieringen als op Bijbelse referenties. Bij veel records is een geluidsopname beschikbaar van de eerste regel van een gezang. Daarnaast treft u in het zogenaamde Memo veld aanvullende belangrijke informatie over de Bijbelse referenties, vindplaatsen, besprekingen van tekst en melodie, artikelen over het gezang, geluidsopnamen etc. Ook zijn bij ruim 120 records voorbeelden van partituren in pdf beschikbaar en een link naar de webshop van de NSGV waar deze verkrijgbaar zijn. Op de pagina in het menu 'Wat is DoNeK?' vindt u meer informatie over hoe DoNeK werkt. Zie verder https://donek.nl/nl/

Downloads bladmuziek

Het item van downloads past binnen een groter kader van een driestappenplan waaraan de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV) al jaren werkt. De eerste stap betrof de vernieuwing van DoNeK, de tweede stap de webwinkel met downloads van bladmuziek en nu als derde stap de integratie van *Gregoriusblad*, DoNek en webshop. De NSGV heeft al een aantal jaren geleden de webshop gelanceerd waarin alle 120 composities kunnen worden gedownload die in opdracht van de NSGV zijn gepubliceerd in het voormalige blad *Continuo* sinds 1986. Zie https://www.nsgv.nl/index.php/winkel/20-bladmuziek-nsgv. Deze downloads, pdf's, kunnen met ingang van maart 2026 voortaan kosteloos worden gedownload *alleen* door abonnees die een combi-abonnement hebben afgesloten via de website van het *Gregoriusblad*. Zij ontvangen daartoe een speciale nieuw code die exclusief toegang geeft tot dit download bereik. De downloads van extra items die behoren bij de composities in de Muziekbijlage blijven vanzelfsprekend kosteloos beschikbaar voor alle abonnées!

Als derde stap hoopt de redactie in de toekomst een verder gaande integratie tot stand te brengen tussen de gebruiksmogelijkheden van de drie genoemde website platforms: Gregoriusblad/NSGV/DoNeK.

Via deze link kunt u zich aanmelden voor het Aanbod combi-abonnement.

Heeft u al een abonnement op het Gregoriusblad? U kunt het abonnement dan aanpassen via bovenstaande link. U kunt het combineren met een abonnement op DoNeK voor een sterk gereduceerde prijs. In plaats van € 30,- betaalt u dan slechts € 15,- voor DoNeK.
Bovendien krijgt u dan gratis alle bladmuziek – 166 titels! – erbij die nu op de webwinkel op nsgv.nl staan! (https://www.nsgv.nl/index.php/winkel/20-bladmuziek-nsgv)

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Deze verordening legt bedrijven en instanties die persoonlijke gegevens van EU-burgers verwerken nieuwe verplichtingen op. Zie op deze website (https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving/algemene-informatie-avg) voor nadere informatie over dit onderwerp. Wij willen u in ieder geval laten weten dat wij uw gegevens (mailadres) volgens de voorschriften van deze verordening gebruiken en wel alleen om u middels onze digitale Nieuwsbrief én onze uitnodigingsbrieven voor activiteiten op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en activiteiten van de SGGL in het Bisdom Groningen-Leeuwarden

Wilt u geen mail meer van ons ontvangen of heeft u een ander e-mailadres, mailt u dan naar: ulbe_ds@outlook.com

EMAIL-/ADRESBESTAND, UPDATE

Sinds jaar en dag houden wij als diocesane werkgroep een bestand bij met emailadressen van: **contactpersonen van de parochiekoren, dirigenten en organisten.** We gaan zorgvuldig om met dit bestand, delen het alleen met het secretariaat van het Bisdom en gebruiken het voor het toezenden van nieuwsberichten over onze studiedagen en de nieuwsbrief Punctum. Bestuurslid Ulbe Tjallingii probeert dit bestand zo actueel mogelijk te houden. Als er bij u/jullie wijzigingen zijn willen jullie dit dan rechtstreeks aan hem doorgeven, via: **ulbe_ds @ outlook.com**. Veel dank!

COLOFON	
Punctum 2, 12e jaargang 2026 Deze nieuwsbrief is een uitgave van de SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Ze verschijnt in principe drie keer per jaar, in maart/april, augustus/september en december. Verdere verspreiding is toegestaan en wordt aanbevolen. Het abonnement is gratis. Aan- en afmelding bij het secretariaat: l.winter@bisdomgl.nl.	
Kopij voor nieuwsbrief nr. 3 van december 2026 is welkom vóór 1 december 2026 bij het secretariaat of de eindredacteur. Redactie: Bestuur SGGL Eindredacteur: Boudien Janssen-Terbraak SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Secretariaat: Ubbo Emmiussingel 79 9711 BG Groningen. Telefoon 050-406 58 88 e-mail: l.winter@bisdomgl.nl. www.nsgv.nl www.bisdomgl.nl	**Bestuur SGGL Bisdom Groningen-Leeuwarden:** Pastoor drs. P.L. v.d. Weide, voorzitter (0515) 412626 / pastoor@sintmartinussneek.nl B.C. Janssen-Terbraak, secretaris (0515) 580870 / pbjanssen@hetnet.nl A.A. Lukassen, penningmeester (0591) 858611 / aaluka@home.nl C.J. Bekema, lid (0515) 573286 / cecilia-b@home.nl Drs. U. Tjallingii, auditor (06) 14859557 / ulbe_ds@outlook.com Drs. V.A.H. Maagd, bisschoppelijk gedelegeerde (050) 3124215 / pastoormaagd@gmail.com